

Stagiunea bucureșteană

1971—1972

După cum am anunțat în numărul trecut al revistei noastre, publicăm în continuare extrase din stenograma dezbaterii consacrate analizei stagiunii bucureștene — analiză organizată de Comitetul de Cultură și Educație Socialistă al Municipiului.

DINA COCEA

artistă emerită, vicepreședinte A.T.M.

...Trebuie menționat că prima parte a stagiunii a reflectat o oarecare șovăială... A existat un slab discernământ al direcțiilor teatrelor în selecția pieselor și chiar o înțelegere simplistă a indicațiilor de partid, o lipsă de înțelegere a spiritului creator al acestora. Astfel se explică audiența redusă a publicului la spectacolele: *Surorile Boga*, la Teatrul Național, *Ziaristii* la Teatrul „Bulandra” și *Secunda 58* la Teatrul Giulești etc. (...)

...Trebuie să menționăm, de asemeni, că nici dramaturgii noștri n-au oferit, în această primă parte a stagiunii, opere care să reflecte dinamica vieții pe care o trăim, prefacerile ei revoluționare și profunde transformări petrecute în viața poporului nostru. (...)

...Singura piesă care și-a propus să dezbată o temă cu implicații etice, *Interesul general* de Aurel Baranga, extrapolează însă unele fapte ne semnificative ale societății noastre.

Celelalte piese, în număr foarte redus (*Cind revolverele tac* de Tudor Negoită la Teatrul

„Ion Vasilescu”, *Groapa* de Eugen Barbu în premieră absolută la Teatrul „C. Tănase” și *Vinovatul* de Ion Băieșu la Teatrul „Nottara”, precum și *Iadul și pasărea* de Ion Omescu la Teatrul Național, „I. L. Caragiale” și *Simfonie pentru destinul meu* de Nelu Ionescu la Teatrul Mic), nu s-au ridicat la nivelul așteptărilor sub raportul conținutului de idei și al expresiei artistice. (...)

...Față de absența dramaturgiei originale contemporane în această stagiune, trebuie să remarcăm prezența unor opere de valoare aparținând teatrului clasic și celui din perioada interbelică. Noua înscenare a *Scrisorii pierdute* de Ion Luca Caragiale la Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra”, în regia lui Liviu Ciulei, a constituit un act de cultură, viziunea modernă regizorală îmbogățind procedeele de valorificare a clasicilor noștri. (...) *Jocul de-a vacanța* de Mihail Sebastian și *Tache, Ianke și Cadîr* de Victor Ion Popa, spectacole montate la Teatrul Național în interpretarea unor mari actori, ...*Escu* de Tudor Mușatescu, la Teatrul Giulești, într-o regie inspirată și un spațiu scenografic unanim apreciat, *Gaițele* de Alexandru Kirișescu, la Teatrul „Nottara”, care a prilejuit notabile creații actoricești,

Dina Cocea

însușează realizările și succesele acestei stagiuni.

Nu putem trece sub tăcere, din păcate, absența din repertoriile teatrelor bucureștene, deși au fost înscrise, a dramelor istorice cu un puternic caracter patriotic, ale lui Alecsandri, Barbu Delavrancea, Al. Davila, Hasdeu, precum și dramaturgia lui Camil Petrescu, Lucian Blaga, Nicolae Iorga.

Încercînd să extragem o concluzie asupra repertoriului actualei stagiuni și a prezenței dramaturgiei românești pe scenele teatrelor bucureștene, trebuie să recunoaștem, în spirit critic, că rezultatele sînt departe de a fi mulțumitoare, fapt care necesită o mai intensă preocupare față de promovarea unei dramaturgii inspirată din actualitate, care să reflecte procesele înnoitoare ale vieții noastre. (...)

LUCIAN GIURCHESCU

regizor, directorul Teatrului de Comedie.

(...) S-au scris pagini, tone de hirtie, întru încredințarea scenelor ce nu reluau piesele unui trecut mai mult sau mai puțin depărtat. S-au sugerat titluri. S-au amintit succese. (...) Și, înșirînd, stagiunea aceasta, teatrele (unele, bineînțeles) au răspuns. Rezultatul? Răsfoiți ziarele. În marea lor majoritate, piesele cu pricina au fost purcate cu rivnă și, de ce n-am spune, unele contestate!

(...) Actualitatea imediată a unei piese conferă interes, dar nu neapărat perenitate. (...) Trebuie să înțelegem că încurajarea dramaturgiei naționale de actualitate e similară cu promovarea lui azi, nu a lui ieri, *alaltăieri* sau *răsalaltăieri*. Dacă publicarea operelor complete e un act de cultură, pe plan istoric, teatrele, însă, au nevoie de colecția „celor mai bune piese” atunci cînd readuc pe planșel scenic operele unui trecut mai mult sau mai puțin apropiat. (...)

(...) Despre eveniment. Dacă pentru noi toți e clar că, în totalitatea ei, stagiunea n-a fost una de vîrf, ar fi stupid însă să egalizăm părțile cu întregul. *Scrisoarea pierdută*, *Măsură pentru măsură*, *Mutter Courage* (scuzați lipsa de modestie, dar nu se mai poartă de mult), înseamnă noi ipoteze scenice de tratare a unor texte prodigioase. *Antigona* înseamnă prima montare bucureșteană demnă de luat în seamă a unei tragedii antice, după cîțiva buni zeci de ani. ...*Escu* este ceea ce cerem de multă vreme unui spectacol ce își propune să readucă în atenția publicului dialogurile dramatice dintre cele două războaie. Și s-ar mai putea da și alte exemple.

Curios, însă, în special în cazul *Măsurii pentru măsură* și al *Antigonei* (...), nu puțini au fost cei ce și-au vărsat focul pe „viziunile” lui Cernescu și Cojar. Judecîndu-se nu ceea ce se vedea, ci ceea ce s-ar fi dorit văzut (deși verbul „a dori” avea mai de grabă sensul de „deja vu”), s-a escamotat actul creator (...). De la „infidelitate” nu e, în concepția unor cronicari sau teoreticieni, decît un pas, pînă la „nerealist”, „formalist”, „aluziv” sau „atemporal” (...). În teoria teatrală se aud voci ce limitează noțiunea de real la cuminte, la cotidian, la un naturalism combinat cu un așa-zis teatru de actor — nou, poate, cîndva.

(...) Realismul teatral nu e nici tradiție, nici inovație. E adevăr. Adevăr ideatic. A confunda maniera cu realismul e similar cu transformarea noțiunii în contrariul ei. (...) Cînd vom ajunge să admitem, cu toții, și în teatru, adevărul după care realismul nu e nici metodă, nici curent, nici stil, ci atitu-

dinea celui ce, privind în jur, percepe, corijează, exprimă contemporaneitatea prin intermediul spectacolului, va însemna că am depășit și noi, oamenii de teatru — faza artizanală.

Prin însăși natura lor, dramaturgia, spectacolul, teatrul sînt obiecte de controversă. (...) Dar în momentul cînd, eu regizor, dumneata critic sau dumnealui teoretician, îl declarăm pe unul farsor, formalist, antirealist, sau mai știu eu cum, cînd ne arogăm dreptul de a pronunța verdicte, subiectivismul trebuie să facă loc obiectivității științifice. Și teoria artei e știința despre artă. Ea presupune nu părere, ci analiză, nu gust personal, ci cercetarea legilor de dezvoltare și exprimare a frumosului concretizat. (...) Să nu batjocorim realitatea în numele unui realism strîmb.

(...) De aceea nu cred că procedăm în modul cel mai judicios încercînd să minimalizăm realizări deosebite, chiar cînd ele ne contrariază. Nu sînt un partizan al teoriei *evenimentului teatral*, dar nu pot să nu mă gîndesc cum ar fi arătat teatrul românesc contemporan fără atît de surprinzătoarele (și de mulți contestate) *Domnișoara Nastasia*, *Troilus și Cresida*, *Regele Lear* sau *Măsură pentru măsură*.

Și iată-mă, fără voia mea, dînd tîrcoale unui alt subiect cam delicat — invidia și solidaritatea oamenilor de teatru. (...)

Fiecare teatru românesc prezent cu succes peste hotare e un atu pentru următoarele. Fiecare biruință scenografică sau regizorală prin străini deschide, cel puțin în principiu, noi piețe de desfacere artei românești. Fiecare succes, la noi acasă, e un stimul împotriva lenei spirituale, a mulțumirii de sine, a îmburghezirii artistice. (...)

(...) Și dacă solidaritatea pe planul ideilor estetice poate părea o utopie — și de fapt nici nu e de dorit în sensul uniformizării dogmatice — pe planul organizării breslei ea se cere imperios rezolvată. (...) Ne plîngem de tarife. În teatru. În cinema. La televiziune. La radio. Ne plîngem de lipsa unei legi ce ar trebui să reglementeze unitar și specific activitatea instituțiilor noastre, a fiecărui component, în parte. Ne plîngem de modul în care sînt angajați sau alungați actorii noștri de frunte de pe platourile de la Buftea. Ne plîngem de lipsa unei coordonări dintre diferitele activități ale actorului: teatrul, film, televiziune, radio și pentru a ascunde lipsurile noastre le numim fanariot ciubuc, ca și cum radioul ar fi, să zicem, un soi de antrepriză particulară semi-legală.

Pînă cînd nu vom avea o uniune a artiștilor (nu asociații ale cineaștilor, radiofoniștilor, apicultorilor sau pescarilor amatori), o să ne tot plîngem, dragi tovarăși. Nu depinde decît de noi. De o leacă de solidaritate interesată, dacă vreți. Ce? Scriitorii se iubesc între ei? (...)

Exprimăm satisfacții sau insatisfacții globale, la mijloc sau la trei sferturi de sta-

Lucian Giurchescu

giune! (...) Uităm însă, cîteodată, că — în materie scenică — statisticile nu pot reflecta cu exactitate realitățile artistice.

Înainte de-a încheia aș mai dori, în treacăt, să amintesc două lucruri.

Primul: Colaborările externe. Sînt convins că teatrele au conduceri capabile să discearnă necesitățile reale (...)

Al doilea: Cred că repertoriile noastre ocolesc prea adesea noutatea de peste hotare. (...) Nimeni nu pledează pentru lipsa de fermitate ideologică, dar fermitatea nu e similară cu prudența.

DINU SĂRARU

critic.

(...) Îmi place să văd în această inițiativă, venind din partea Comitetului Municipal al Culturii și Educației Socialiste, expresia hotărârii de a solidariza democratic frontul nostru artistic, în determinarea premiselor celor mai favorabile pentru o viitoare stagiune.

Sîntem, în această împrejurare, beneficiarii programului ideologic remarcabil, rezultat din tezele din iulie și din hotărârile plenarei din noiembrie, iar datoria noastră nu poate fi

decît aceea de a ne manifesta în spiritul exigențelor sale (...). Spunînd că această stagiune a fost modestă, înțeleg să mă și explic, și cred că nu voi face decît să repet un adevăr elementar cînd voi spune că o stagiune își împlinește rostul, în accepția noastră, atunci cînd ea reușește să aducă în luminile rampei piesa originală, opera literară inspirată de realitatea pe care o traversăm, căreia îi sîntem în aceeași măsură creatori și martori. (...) Vorbînd despre arta spectacolului, sînt obligat să relev că ea nu s-a putut, din păcate, ilustra într-un domeniu care, primul, ar fi trebuit să favorizeze și să exploateze virtuțile actoricești, scenografice și regizorale ale teatrului nostru.

Aici aș vrea să fac observația că mie, personal, mi-e cu mult mai greu să accept ideea unei prea îndelungi gestații scriitoricești, justificatoare a acestei triste absențe (cu atît mai mult cu cît raporturile mele cu dramaturgii mi-au confirmat existența unor lucrări — și nu puține — care așteaptă să vadă luminile rampei. (...).

Spectacolul cu piesa originală în această stagiune n-a izbutit să ne rețină nici în cazul unor reluări, cum a fost situația dramei *Surorile Boga*, nici în cazul unei lucrări atît de precare, dealtfel, ca *Iadul și pasărea*, a cărei reprezentare a întrunit unanimitatea critică în deplîngerea realizării ei sub rigurile presupuse de ambiția unei prime scene.

O tentativă de a reactualiza scenic cunoscuta lucrare *Ziaristii* s-a materializat la Teatrul „Bulandra” într-o mai vie accentuare a virtuților satirice ale scrierii, dar (...) nici acest spectacol nu justifică înscrierea lui într-o discuție despre ceea ce numim „arta spectacolului”. (...)

O privire de ansamblu — oricît de superficială — ne va conduce la constatarea unei anume scăderi a nivelului mediu artistic al reprezentațiilor actualei stagiuni. Caracterul vizibil improvizat al repertoriului unor teatre, ilustrînd o concepție minată de nesigurantă, în pofida atîtor promisiuni devenite loc comun la începutul fiecărei toamne, nu putea să nu-și pună amprenta și să nu influențeze precipitarea intrării în repetiții și chiar premierele unor lucrări și ale unor spectacole al căror mobil oscilează între succesul de casă și obligația unui program. Fapt este că — după opinia mea — cele 3 sau 4 succese prestigioase, evident puține, ale actualei stagiuni bucureștene, nu fac decît să evidențieze (...) nivelul mediu scăzut al spectacolelor produse de la începutul toamnei 1971. Rare performanțe actoricești, modeste expresii scenografice, soluții regizorale discutabile. (...) Și dacă sentimentul nostru de insatisfacție, cu privire la media scăzută a ținutei artistice generale a spectacolelor bucureștene din actuala stagiune, este — cred eu — izvorît din conștiința unor valori regizorale, actoricești și scenografice indiscutabile, dar și indiscutabil prea puțin exploatare, nu e mai puțin adevărat că succesele, acelea care au fost, și care sînt demne întrutotul de atenția noastră,

au darul de a ne impune o observație capabilă să ne facă să sperăm în afirmarea, mereu mai curajoasă, a spectacolului politic în cel mai deplin înțeles al cuvântului (...) Iată de ce cred că spectacolele *Măsură pentru măsură* în regia lui Dinu Cernescu, *Vicarul* în regia lui Radu Penciulescu, *O scrisoare pierdută* în regia lui Liviu Ciulei, *Mutter Courage* în regia lui Lucian Giurghesu, *Gaițele* în regia lui George Rafael sînt spectacole care afirmă virtuțile valorilor artei noastre teatrale, că ele semnifică un curent creator, capabil să conducă la progresul artei noastre scenice în direcția, de toți dorită, a transformării actului teatral în act de înaltă cultură, act ideologic, act politic.

Discutat, și poate discutabil în continuare, spectacolul *Măsură pentru măsură* reprezintă, fidel, nu atât, cum s-a mai spus, traducerea fidelă a literii shakespeareene, ci, în consens cu preocupările teoretice ale shakespeareologiei moderne, o modalitate inedită de interpretare regizorală a unui text clasic, pentru a răspunde, pornind de la el, unor realități contemporane. (...)

Reprezentăția trăiește în exclusivitate prin valorile ei regizorale și scenografice, iar aceasta supune, e drept, tiranic, distribuția, ideii, pînă la a anihila virtuțile personalității pentru a lumina dezbaterăa cu o adevărată violență a mijloacelor plastice (...).

Am credința că dezbaterăa la care luăm azi parte trebuie să ne solidarizeze în direcția sprijinirii căutărilor creatoare, a soluțiilor inedite, autentice artistice, în determinarea unei mai vii receptivități față de actul teatral inovator, care nu poate fi artistic în afara mesajului ideologic, dar nici nu poate transmite un mesaj ideologic în afara exigențelor artistice corespunzătoare epocii. (...) În aceeași perspectivă se înscrie reprezentăția Teatrului „Bulandra” cu *Vicarul*, în regia lui Radu Penciulescu. Însăși înscrierea acestei lucrări în repertoriul teatrului (...) reprezintă expresia unei concepții, a unui program. (...) Argumentul produs de spectacolul lui Penciulescu confirmă exigențele superioare ale scenei conduse de Liviu Ciulei, preocuparea mai veche a acestui om de teatru de a contribui la intrarea scenei românești în competiții internaționale care să o onoreze. *Vicarul* este, prin rigorile echilibrului său, un spectacol de certe virtuți regizorale. (...) Modalitatea, și de această dată originală, implică spectatorul în acțiune ca într-un proces viu și pasionant. (...) Însfîșit, spectacolul care cred eu că se justifică în cel mai înalt grad în această scurtă trecere în revistă este *Scrisoarea pierdută* în versiunea Liviu Ciulei. Concurînd loial și cu adînc respect clasică reprezentare a capodoperei caragialiene în viziunea Sică Alexandrescu, spectacolul lui Liviu Ciulei ne-a oferit satisfacția de a saluta o premieră memorabilă, un act de teatru demn să înfrunte timpul, consemnînd o interpretare modernă, contemporană, a operei. (...) Ce este important pentru noi mi se pare întîi învingerea de către teatru și regizor a

diverselor prejudecăți privind înscrierea piesei în repertoriu. (...) Nu cred că exagerez cînd spun că în acest spectacol avem un mare spectacol politic, un act de teatru încărcat de atitudine civică și socială, un moment în istoriografia noastră teatrală. (...) Nu aș putea încheia fără să vă reamintesc succulența comică a unui spectacol ca *...Escu* în regia lui Dinu Cernescu, versiune care a făcut să renască o piesă aproape uitată, sau spectacolul lui Giurghesu *Mutter Courage*, dominat de ambiția umanizării ideii de distanțare și de traducere a semnelor dramei într-un registru favorabil lui Brecht (...).

(...) Intenția mea a fost să relev faptul că arta spectacolului s-a dovedit la înălțime în împrejurarea în care talentele au fost solicitate de o concepție curajoasă, îndrăzneată, superior intelectuală, așa cum ar trebui să se petreacă lucrurile în întreg teatrul nostru. (...)

ION OMESCU

dramaturg

(...) M-aș fi așteptat ca, avînd în vedere subiectul restrîns, cei care-l tratează să-l cunoască cu precizie. Or, nu s-a întîmplat așa.

Noi, care iubim atât de mult realismul, asistăm uneori la spectacole absurde. Mie mi s-a întâmplat acest lucru astăzi.

Am constatat că toți cei care au vorbit de aceste piese, de aceste spectacole, criticându-le cu vehemență sau enumerându-le doar, nu le-au văzut. În primul rînd, tovarășul Săceanu nu a văzut *ladul și pasărea*. (...) Este bine să iubim dramaturgia română în abstract, dar este bine să o iubim și în concret, atunci cînd se prezintă. Tovarășul Dinu Săraru de asemenea nu l-a văzut. (...) El a criticat cu vehemență această piesă pe care nu a văzut-o și pe care o cunoaște din auzite. (...) V-aș ruga în mod insistent, îndiferent care sînt sentimentele dv. față de autorul unui spectacol românesc, să nu-l criticați înainte de a-l fi văzut, că numai muzica lăutărească se face după ureche (...)

GEORGE TEODORESCU

regizor

(...) Privind puțin referatul în legătură cu stagiunea trecută, pesimismul (...) mi se are nejustificat. Cînd într-o stagiune bucareșteană putem număra cinci-șase evenimente teatrale, chiar dacă n-au fost piese „eveniment” (...) nu există nici un motiv de îngrijorare față

de mersul înainte, față de calitatea spectacolelor noastre, față de arta spectacolului românesc. (...)

În ceea ce privește piesele dramaturgilor noștri, am sentimentul că nici de data aceasta nu s-a pus punctul pe i. Tovarășa Dina Cocea, cu modestia care o caracterizează, a omis să vorbească despre o acțiune a A.T.M., inițiativă foarte interesantă la care, din păcate, nu s-a obținut din partea artiștilor noștri audiența cuvenită. Era vorba de sprijinirea dramaturgiei originale printr-o formulă de spectacol-lectură (...) care avea ca scop, ca misiune, aceea de a ajuta în primul rînd scriitorul. (...)

Eu fac parte din categoria acelor slujitori ai teatrului românesc care socotesc că avem o dramaturgie originală de foarte bună calitate. Unele edituri au scos, au publicat și continuă să publice piese care pot fi luate foarte bine în considerație din toate punctele de vedere de către teatrele noastre. Aș cita aici unele piese ale lui Ilie Păunescu, Al. Popescu. (...) Există dramaturgie originală și dacă vom avea răgazul, poate, în urma acestei ședințe, să se pornească o inițiativă de a detecta, de a descoperi mai cu seriozitate, de a citi mai cu strășnicie, cu dirzenie o serie de piese deja publicate, unele deja prezentate teatrelor noastre, cred că în foarte scurtă vreme situația aceasta, a lipsei pieselor originale din repertoriile teatrelor noastre, s-ar schimba total.

În cele două încercări făcute la A.T.M. în prezența a 40—60 de persoane, părerea unanimă a fost că avem de-a face cu piese care se pot juca; este vorba de *Socrate* a lui D. Solomon și *Tatăl nostru pe întuneric* de Ilie Păunescu. (...) Din păcate la aceste ședințe a participat un singur director de teatru, și o dată sau de două ori un secretar literar. (...) Nu poate exista teatru național de calitate fără piese originale românești.

LIVIU CIULEI

regizor, directorul Teatrului „Bulandra“

Vreau să cred, împreună cu dv., că eforturile stagiunii acesteia, demarată destul de dificil, cu obligativitatea privirii înapoi în rezervele literaturii dramatice mai vechi, s-au terminat totuși cu câteva realizări importante; sigur că am dori pentru fiecare teatru, și sînt sigur că fiecare director dorește, ca aceste realizări să fie cit mai multe.

Îmi permit o remarcă asupra calității superioare a acestei ședințe față de celelalte trecute, și aici totuși o să-mi îngăduiți o butadă. Dacă acum se regretă lipsa unor realizări ale artei scenice cu totul deosebite,

este mult mai bine decât în ședințele trecute, când se regreta apariția unor realizări ale artei scenice. Bineînțeles că este doar o glumă; numai o parte din critici sau din cei care luau cuvântul rîndul trecut regretau aceste realizări, care însemnau totuși puncte de vîrf ale istoriei ultimilor 20 de ani de teatru românesc. Nu cred că trebuie să ne rușinăm de acești ani care s-au scurs, ci dimpotrivă. Au fost ani în care s-a afirmat o artă majoră și — așa spune eu — o artă profundă; scriam cîndva: o artă care a trecut de la emoție, de la intuiție, la arta de idei. Aș îndrăzni să caracterizez teatrul românesc astăzi nu ca un teatru de idei (ceea ce este un lucru foarte general), ci, dacă vrei, tot cu o noțiune generală, cuprinsă în cuvîntul de „teatru conștient“.

Dacă s-ar cunoaște efortul nostru de a face din teatrul românesc un teatru conștient, care să implice și responsabilitate, și înțelegere, și posibilitate de a exprima înțelegerea și responsabilitatea, un teatru al alegerii, al opțiunii, al atitudinii, atunci cred că vom fi făcut foarte mult. Pe acest tărîm, fiecare pe micul nostru teritoriu (...), avem de făcut foarte mult. (...)

Știu că fiecare teatru dorește să deschidă stagiunea cu piese românești, așa cum avem recomandarea; cu toată modestia și timiditatea, rog să fim ajutați mai mult în sensul acesta de forurile noastre conducătoare.

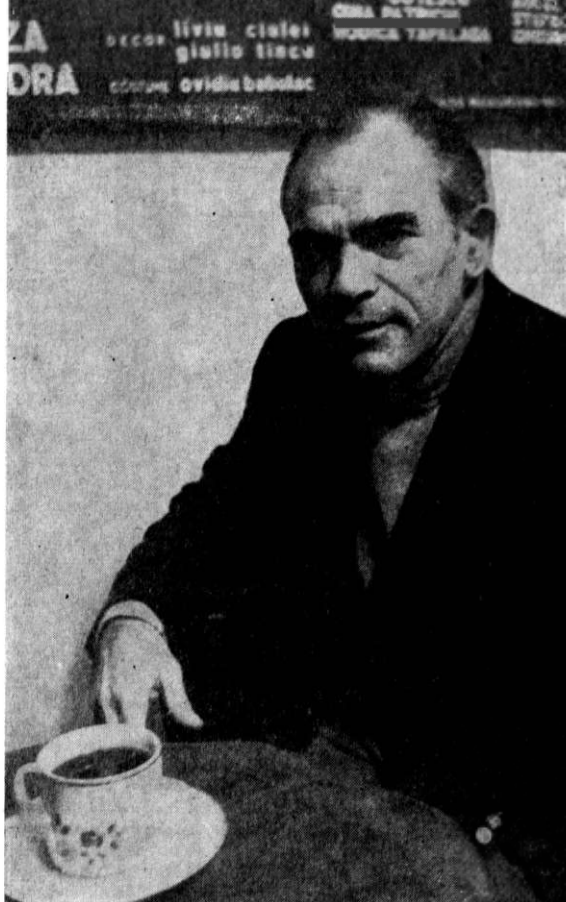
Deși „spectacolul eveniment“ a fost considerat mai puțin interesant de către colegul meu Giurghescu, totuși ne-ar bucura tare mult o ritmicitate a „evenimentului“ teatral. Sigur că este un lucru foarte greu, dar „eveniment“ nu înseamnă neapărat un succes întîmplător; poate că eveniment se cheamă tocmai spectacolul care răspunde cel mai mult unei problematici contemporane. (...) Dar cu cît vom înmulți numărul „evenimentelor“, și nivelul, după părerea mea, ridicat al teatrului românesc, va spori, conform — sint convins — cerințelor intime ale fiecăruia dintre noi, pentru că — iarăși sint convins — cei mai nemulțumiți de teatrul românesc sîntem noi înșine, și nu publicul. (...)

AUGUSTIN SANDU

ziarist

(...) Sub titlul „Teatrul și publicul“, Informația Bucureștiului a atacat problema contactării largi a publicului contemporan. (...)

Ideea unei stagiuni itinerante mi se pare foarte interesantă. (...) Am făcut pe cont propriu un test în cartierul Titan unde există o populație cît Timișoara. Sint oameni care de 10—12 ani n-au mai fost la teatru. (...)

Liviu Ciulei

Țineți cont de televiziune, care aduce divertismentul la domiciliu; țineți cont de dezvoltarea orașului care... tinde către un policentrism de gradul doi, cu microcentre culturale. Ca atare, a apărut... necesitatea iradierii teatrelor de la reședința din plin centru către micro-centre, pentru a câștiga un public, al aduce și la centru. Or, despre aceasta nu am văzut nimic în proiect. Proiectul se află structurat geograficeste tot ultracentrist, așa cum l-am moștenit din perioada interbelică. (...)

O posibilitate: cluburile și casele de cultură ale tineretului. În urmă cu cîțiva ani, dintr-o inițiativă a ziarului (...) s-a făcut ocolul Capitalei; am ajuns la concluzia că sint 9 săli. (...)

Problema a doua: formarea publicului școlar. În acest sens, toată lumea acum este foarte entuziasmată de lecțiile lui Leonard Bernstein. (...) Adică este nevoie de un animator, și poate că sint, poate că nu și-au încercat forțele atît cît trebuie. (...) Horia

Augustin Sandu

Lovinescu propune ca în sala fostului liceu Sf. Sava să se organizeze un teatru pentru elevi, cu un repertoriu asigurat prin colaborarea tuturor teatrelor bucureștene, iar elevii să stea la casa de bilete, să tragă cortina etc. (...)

A treia problemă, aceea a formelor și modalităților diferite de spectacole. (...) Spectacolele acestea nu există scrise de-a gata, nu le-a scris nici Aristofan, nici Shakespeare, nici Goethe, nici Ion Omescu; secretarii literari trebuie să aibă idei pentru a găsi soluții, modalități (...)

BORIS CIORNEI

actor

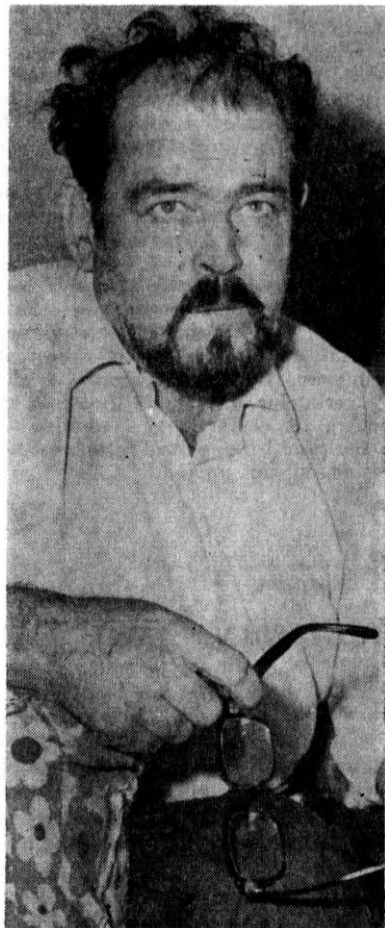
(...) Fac parte dintr-un teatru care a trecut prin foarte multe greutăți. (...) De multă vreme se discută, de ani de zile, problema profilului. (...) Din punctul de vedere al actorului, profilul Teatrului Mic deocamdată

nu există. În Franța, dacă vrei să joci Molière, după și ajungi la Comedia Franceză; îl vei juca, nu știi cit izbutești să-l întorci pe dos, dar ajungi la Molière. La noi ajungi la un teatru (...) și auzi că piesa s-a pus dincolo; începi să cochetezi dincolo și se pune dincoace. Anii trec...

După mine, profilul unui teatru este acel lucru minunat în care simțirea, gândirea, credința despre fenomenul teatru a unui colectiv sînt unitare. Și teatrul nostru a avut momente în care acest lucru se întimpla. Dovadă sînt succesele pe care le-a avut la vremea aceea.

În ceea ce privește problema succesului de casă și de prestigiu (...) vă întreb: un spectacol care vrea să aducă o mare noutate în materie de teatru modern, ce succes poate să aibă cu sala goală, față de cine? (...)

Nu tuturor le este dat să fie deschizători de drumuri. De ce dumneata, om sănătos, întreg la minte, în loc să faci o treabă pe măsura ta, calci în străchini. Cînd natura nu ți-a dat harul să deschizi drumuri? (...) Mă

mir de ce, cînd se discută la o cooperativă sau la o fabrică anumite probleme de producție, presa este prezentă și trage concluzii în mod public, iar în problemele atât de dificile, de spinoase ale teatrului noi nu avem critici la dezbaterile noastre. Cînd un teatru se duce de ripă, trebuie neapărat cineva să stabilească vinovatul. Pentru că pe malurile Tamisei sau ale Senei își cheltuie paralele un proprietar, iar pe malurile Dimboviței se cheltuie paralele statului. (...)

Întotdeauna cînd sînt dezbateri în teatru, problemele care privesc bunul mers nu mai ajung să se discute, pentru că întotdeauna se intră în criză de timp, avem repetiție. (...)

Noi, actorii, plătim tributul unei nejustificate și dureroase „calificări“. Acesta e actor de dramă, acesta e de comedie! Nu rare ori viața, spectacolele noastre dezminț această categorisire. După mine, nu există actori de dramă, actori de comedie, există numai actori. (...)

Aș vrea să mă refer la colaborarea dintre regizor și actor. Din nefericire, la puține spectacole am avut bucuria să simt această colaborare. Pe urmă am asistat la o transformare a spiritului de colaborare într-un spirit de competiție și rezultatele nefaste s-au văzut. (...)

Noi vrem uneori să descriem epoca noastră apelînd la Shakespeare. (...) Dar el și-a descris epoca lui (...). Trebuie să se vadă care sînt limitele la care se poate ajunge cu o interpretare; nu știu cum și-ar fi jucat Shakespeare piesele, dacă ar fi avut o scenă cum este scena aceasta sau scena viitoare de la Național! (...)

Sînt la fel de dureroase, după părerea mea, unele opinii exprimate asupra piesei istorice ca depășită, ca prăfuită. Teatrul istoric este chiar istoria acestui neam, peste ea nu putem trece cu ușurință. Istoria neamului nostru, atunci cînd a fost redată de condeie geniale, nu poate fi depășită niciodată, căci nu vom pierde dreptul de a juca, nu vom pierde dreptul de a vorbi, vom pierde dreptul de a exista ca națiune, dacă ne vom uita trecutul. (...)

RADU BELIGAN

actor, directorul Teatrului Național „I. L. Caragiale“.

(...) Opinia mea, spre stupoarea dv., este că a fost o stagiune foarte bună. (...) S-au citat aici minimum cinci spectacole absolut remarcabile, și aceasta nu este puțin în contextul teatrului mondial. Pot să vă spun că un asemenea fenomen nu s-a petrecut în această stagiune nicăieri în lume. (...)

Stagiunea este cu totul remarcabilă și într-un sens mai profund, al efectelor nevizibile pe care le-au avut asupra conștiinței noastre de cetățeni documentele de partid. Aceste documente ne-au obligat la un examen de conștiință (...) de pildă, renunțarea la facilitățile, la anumite prejudecăți asupra succesului adus de unele piese originale, profunzime și seriozitate la alegerea titlurilor, considerațiile despre însăși misiunea noastră de artiști-

celății sint de o mie de ori mai importante decît un bilanț de succese. Cred că se poate face un bilanț care privește structura intimă, filozofică a unei mișcări artistice; dar se poate face și un bilanț de rezultate statistice. Este mult mai important primul și cred că acesta este foarte semnificativ și bogat în actuala stagiune.

Simțeam în aer o atmosferă de condescendență față de faptul că Teatrul Național a ieșit destul de penibil. Nu sint de loc îngrijorat din cauza aceasta. (...) Teatrul Național arată azi ca o femeie însărcinată. Marile spectacole se fac greu și nu trebuie să acredităm gluma că Esrig face un spectacol într-un an de zile. Lăsați-l să facă! El face o treabă foarte serioasă, pregătește actorii cu o seriozitate, o frenezie și un fanatism de invidiat. Am o mare admirație pentru felul cum lucrează el, cu toate că suport, ca director, consecințele acestui stil de muncă.

În privința pieselor românești. Eu cred în piesa românească. (...) Cînd am luat conducerea Teatrului Național, situația era următoarea: piesa românească ocupa 17% în programele repertoriale și planul nu se îndeplinea de șase ani; astăzi, procentul este de 70 la sută și planul este depășit sistematic. Iată o dovadă clară, peremptorie că piesa românească aduce public. Există însă un pericol foarte grav: minciuna (...) în legătură cu atitudinea față de piesa românească. Cîtim cu toții de vreo cîțiva ani de zile încoace în presă fel de fel de reflecții în legătură cu faptul că directorii noștri de teatru nu valorifică minunata moștenire de „argint” a dramaturgiei noastre de la 1944 pînă azi; cînd, în această toamnă, într-un elan, justificat de documente, ne-am întors cu toții către „lucrurile foarte valoroase” din trecut, aceeași presă a sfîrșit un tir nemaipomenit asupra acestor încercări (...).

Cred că este un truism a spune că teatrul românesc este făcut de dramaturgia românească. Am dealtfel un exemplu convingător: ceea ce se petrece în Anglia — singura țară în care continuă să apară generații noi de dramaturgi, pentru că ei cred în dramaturgia lor și o promovează fără exigență exagerată.

O problemă care ne preocupă este aceea a fenomenului îngrijorător că tineretul ocolește teatrul. (...)

Pierdem publicul de mîine și trebuie să ne gîndim foarte serios cum facem să găsim limbajul cu care să aducem acest public înapoi. Marii oameni de teatru se preocupă de acest fenomen. Am asistat recent la o demonstrație a grupului condus de Peter Brook, care caută să descopere miracolele care au stat la originea contactului între public și scenă. Ceea ce trebuie să ne preocupe în acest moment este de a părăsi prejudecata nenorocită a teatrului pentru inițiați, a teatrului snob, de care sîntem contaminați, și să căutăm acele formule de spectacol care să atragă o sferă mare de spectatori, tineretul.

Făcînd bilanțul acestei stagiuni, cred că plutește în aer necesitatea unei restructurări

organizatorice a vieții teatrale bucureștene. Nu pot să spun cum trebuie făcut, dar se simte în mijlocul nostru, între creatori, o stare de nemulțumire față de modul cum sint așezate în momentul de față trupele. Din cînd în cînd și ansamblurile noastre trebuie să se înviorzeze, să facă o mică mișcare (...).

SORANA COROAMĂ

regizor

(...) Am impresia că, de foarte multe ori, judecînd o stagiune, o judecăm pe felii, numai teatrele bucureștene, numai teatrele din cutare județ sau numai teatrele care se inscriu într-un circuit bucureștean. (...) Ciudătenia face că de multe ori aceiași oameni care fac farmecul unei stagiuni, succesul sau căderea ei — mă refer la ansamblul fenomenului spectacol al Tării Românești —, aceiași oameni sint judecați cu două măsuri diferite. În două părți diferite; sau același fenomen este judecat cu două măsuri. În stagiunea aceasta, nu știu dacă teatrul bucureștean a făcut sau nu un mare pas înainte, dar am avut de-a face cu două stagiuni foarte importante la Cinematografie și la Televiziune făcute aproape de aceiași oameni. (...) Rareori am avut senzația aceasta la o stagiune cinematografică românească. De cele mai multe ori, stagiunile noastre de film erau cam trase de pîr cu prilejul unui festival.

(...) Or, iată, că de un timp încoace putem spune că avem un moment al filmului românesc. Acei care realizează aceste filme sint tot dramaturgi și scenografi și regizori și actori care fac parte din teatrul românesc. (...) De asemenea, televiziunea a făcut un pas remarcabil în materie de teatru. (...) Mai mult, anumite piese ale dramaturgiei românești contemporane au apărut tocmai la televiziune și în condiții absolut optime. (...) Nu știu dacă este necesar ca succesele să apară tot timpul numai în teatru și într-un anumit teatru; sint perioade în care un teatru se anchilozează, chiar cultura teatrală a unui oraș mare, cum este Bucureștiul, poate trece printr-o perioadă de așteptare sau de repunere pe o linie nouă. (...) Tovarășul Beligan a spus ceva foarte important: că poate este momentul unei refaceri a structurii interne a teatrului, de reaşezare. Oare succesele recente tocmai în domeniul televiziunii și al filmului nu dovedesc că posibilitățile de selecție pe plan național sau chiar pe planul orașului, fără opreliști de schemă, sint la un moment dat mai favorabile? (...)

S-au citat niște spectacole „eveniment”. Dacă ne gîndim bine, majoritatea acestor spec-

Sorana Coroamă

Există momente sau piese sau spectacole pentru care se poate acorda și timp și alt regim de selecție a regizorului, a actorilor, a scenografului sau a altor colaboratori. (...) Noi nu prea diferențiem lucrurile. Trebuie să facem spectacole speciale pe cicluri pentru școlari, pentru studenți, pentru anumite categorii de spectatori. (...) Aceste spectacole trebuie gândite, trebuie create, repetate și jucate într-un anumit mod. Există alte spectacole care înseamnă aducerea la lumină a ceea ce avem mai prețios, piese românești și în special piese românești de actualitate. Acelor spectacole trebuie să li se creeze (...) un anumit regim de pregătire și de lansare. (...) Există și spectacole pentru care un colectiv sau anumiți creatori lucrează vrînd să-l lanseze ca un manifest al unui fel de a gândi, de a propune ceva în teatru. (...) Cred că astfel de spectacole (...) dacă într-adevăr vor să exprime ceva nou, ceva important, unic, atunci merită timpul care s-ar acorda în mod normal unei invenții sau unei cercetări în domeniul științei (...). Dacă acel sunet al adevărului — după care publicul tinjește și pentru care vine la teatru — nu poate răzbate, atunci îl pierdem; dacă există condițiile pentru toate categoriile de spectacole, acest sunet al adevărului poate ajunge la public.

tacole „eveniment“ au apelat la cele mai potrivite forțe dinăuntrul colectivului respectiv, dar și din afara lui; fără să îngreunăm fondurile nescriptice, fără să barăm calea unor afirmări normale, necesare, ale propriilor noastre colective, este necesar ca la un moment dat să existe posibilitatea de trecere a unui lichid dintr-un vas într-altul, pe sistemul vaselor comunicante. Nu știu de ce trebuie să considerăm că România teatrală este divizată în mai multe state, acestea fiind micile noastre colective. În fond, toți lucrăm pentru un unic scop, pentru mișcarea teatrală, pe plan național. (...) Dar cu imi pun întrebarea dacă pentru buna organizare, pentru buna orinduire a unei vieți teatrale naționale, trebuie pusă o frînă încercărilor de a prelungi prea mult timpul de gândire asupra spectacolului. Nu în toate cazurile trebuie procedat așa și nu pentru oricine. Există un vechi dicton — „quod licet Jovi, non licet bovi“. Nu putem face teatru întotdeauna constrînși de același pat al lui Procust

ILIE RĂDULESCU

*secretar al Comitetului municipal de partid
București*

Stagiunea teatrală care se încheie o putem aprecia, evident în liniile sale generale, ca fiind pozitivă. Aș remarca în mod deosebit preocuparea conducerilor și colectivelor tea-

telor bucureștene de a răspunde cit mai bine exigențelor ideologice și estetice, afirmate în documentele de partid din iulie și noiembrie 1971. S-au făcut eforturi, în bună parte finalizate prin succese, de a prezenta publicului spectacole de aleasă ținută artistică și cu un mesaj de idei bogat. De asemenea, teatrele, solicitate să realizeze spectacole de poezie, au răspuns prin reprezentații de bună calitate. Aș remarca și faptul că au fost căutate și găsite formule mai bune pentru întărirea relațiilor cu publicul, fie prin organizarea de spectacole în fabrici, școli, fie prin reprezentații la care au fost invitați muncitori, studenți și elevi.

Ca o continuare firească a tuturor acestor preocupări se înscrie o asemenea manifestare artistică cum este „Luna dramaturgiei românești” din această vară, închinată Conferinței naționale a partidului, în cadrul căreia fiecare teatru bucureștean va participa cu piese originale. Apreciem acest eveniment artistic ca un omagiu adus de oamenii de teatru acestui eveniment de importanță istorică în viața națiunii noastre socialiste.

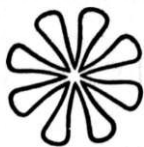
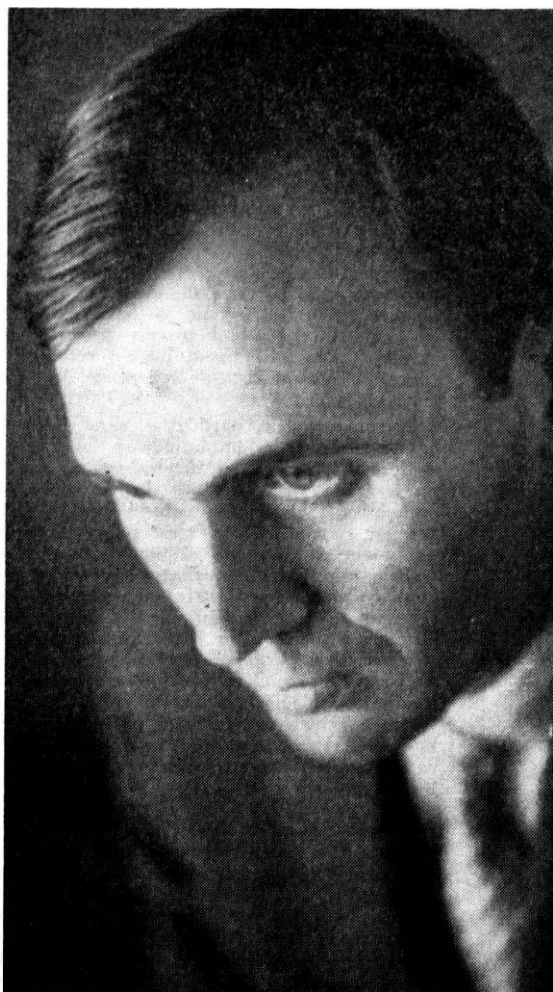
Ținând seama de posibilitățile colectivelor artistice ale teatrelor, am dori ca stagiunea viitoare, aflată sub semnul aniversării unui pătrar de veac de la proclamarea Republicii, să fie o stagiune de mare succes, de prestigiu, în care să fie prezente mult mai multe lucrări originale, reflectând realitățile societății noastre. Ar trebui ca de pe acum, pornind de la experiența spectacolelor de poezie, să se revadă literatura noastră antimonarhică (Coșbuc, Vlahuță, Cocea), ca și literatura vibrant-patriotică ce ar putea sta la baza unor spectacole-manifest pregătite în cinstea Republicii. Avem inepuizabile posibilități de a exprima în imagini scenice năzuința oamenilor muncii către republică, năzuință atât de vibrant exprimată în literatura noastră clasică, odată cu violenta satiră antimonarhică.

În viitoarea stagiune trebuie să apropiem mai mult activitatea teatrală de masele largi ale publicului. Ne gândim să asigurăm o prezență permanentă a teatrelor în cartierele nou construite. Se știe, de pildă, că un cartier cum este Titan are zeci de mii de locuitori, de câteva ori mai mult decât unele capitale de județ. De aceea trebuie să asigurăm și aici o viață teatrală permanentă. Ideea este de a folosi mai bine sălile din oraș și de a face în noile cartiere un fel de „teatru al teatrelor”, adică o stagiune cu spectacole, date de toate teatrele bucureștene. Așa cum pe planul filmului s-au realizat premiere cinematografice în noile cartiere, tot astfel putem obține realizări creatoare și pe planul teatral. Sînt sigur că locuitorii cartierelor noi ale orașului vor saluta o asemenea acțiune.

Există și s-a exprimat mai de mult dorința de a se realiza și un teatru al liceenilor. Avem câteva săli adecvate acestui scop în liceele „Nicolae Bălcescu”, „Mihai Viteazul”, „Gh. Șincai” și altele. Așa cum Asociația scriitorilor din Capitală s-a angajat să sprijine cenaclurile literare din licee, tot astfel și teatrele profesioniste ar putea sprijini mai mult mișcarea teatrală din licee. Pe asemenea scene ar putea fi prezentate atât spectacolele profesioniste cât și spectacolele proprii ale tinerilor din licee. În aceeași măsură ne gândim la dezvoltarea mișcării teatrale în rândul studenților, mișcare care ar putea găsi un serios și calificat sprijin în teatrul profesionist. Sintem în esență preocupați de a diversifica profilul teatrelor bucureștene, de a spori mai mult forța educativ-estetică a spectacolelor, de a crea condiții afirmării pe scenă a tuturor creatorilor.

Va trebui să crească mai mult răspunderea organizațiilor de partid și a Comitetelor oamenilor muncii pentru activitatea artistică și ideologică a teatrelor noastre. Anul acesta, organizațiile de partid au adus o contribuție pozitivă la desfășurarea activității teatrelor, abordând aspecte de fond ale vieții fiecărui colectiv artistic. Rămâne ca o sarcină majoră sporirea exigenței ideologice, a spiritului de discernămint critic în problemele repertoriului, a preocupărilor pentru ridicarea măiestriei artistice, pentru realizarea de spectacole cu o mare forță emoțională, pentru cultivarea unor raporturi normale, de lucru, în toate colectivele teatrelor.

Este cu totul relevabilă — așa cum a reieșit din cuvîntul participanților — preocuparea de a ridica tot mai sus nivelul artei noastre teatrale. Aceasta ne întărește convingerea că vom realiza viitoarea stagiune cu valențe ideologice și artistice mai mari decît în acest an teatral. Am avut anul acesta un spor de 70.000 de spectatori, la spectacolele teatrelor dramatice și muzicale, față de stagiunea trecută, cifră deloc neglijabilă, și care arată limpede că teatrele bucureștene au foarte mari posibilități pentru viitor.

ION BRAD

vicepreședinte al Consiliului Culturii și Educației Socialiste

Evident, forma aceasta de analiză colectivă a unei activități atât de importante cum este o stagiune în capitala țării, se vede că este foarte avantajoasă pe planul ideilor mai generale și al formulării unor păreri absolut

utile, necesare dezvoltării gândirii noastre teatrale, dar poate că este mai puțin favorabilă unei analize directe, mai amănunțite, a modului de lucru din stagiunea respectivă.

Acest for de partid și de stat care este Comitetul municipal pentru cultură și educație socialistă, răspunzând și pentru buna desfășurare a activității în domeniul teatral, cred că a procedat bine că a invitat nu numai pe membrii Comitetului, ci mai mulți oameni de teatru și că a deschis puțin gustul pentru o discuție mai largă. A fost un avantaj, dar și un dezavantaj: s-a trecut pe lângă o serie de chestiuni, de probleme care ar fi trebuit să le discutăm în legătură cu repertoriul propus pentru noua stagiune. Aproape nimeni nu s-a referit mai concret la această listă de repertoriu, la orientarea ei, la profil.

Documentele de partid, pe care azi-miine le vom aniversa, împlinindu-se un an de când au apărut, ne-au determinat pe toți la un examen de conștiință foarte serios, la acel bilanț interior de care a vorbit Radu Beligan și cred că din acest punct de vedere putem să spunem că stagiunea care se încheie a reflectat seriozitatea oamenilor care gîndesc problemele artei teatrale românești și care, de fapt, îi dau viață și de zi prin munca și talentul lor. Cred, într-adevăr, că stagiunea aceasta s-a caracterizat, în primul rînd prin acest efort, de redimensionare, de înnoire ideologic-estetică, rezultatele fiind foarte diferite — unele bune, altele mai puțin laudabile. Unele rezultate bune sînt în ceea ce s-a realizat din repertoriul propus și aprobat, și altele în modul cum s-a realizat. Sînt destule exemple în ambele sensuri. Trebuie spus însă, că unele piese aprobate în repertoriul inițial, care dădeau un profil mai bogat acestei stagiuni, piese militante, menite să modeleze în profunzime gîndirea oamenilor care vin la teatru, au fost aminate sau nici nu au intrat în atenția directă a colectivelor teatrale. Desigur, nimeni nu se aștepta ca peste noapte să putem răspunde magistral la toate observațiile, multe, care au fost făcute în perioada în care noi am examinat documentele de partid și le-am dezbătut cu fiecare colectiv teatral. Din acest punct de vedere, anumite sentimente de tristețe sîmbă în legătură cu unele slăbiciuni ale acestei stagiuni nu se justifică. Dar, la fel, nu ar fi bine să închidem ochii la ceea ce a fost slab în această stagiune.

Cred că chemarea pe care a adresat-o conducerea de partid s-a adresat nu numai conducătorilor mișcării teatrale, ci și artiștilor înșiși. Exigențele trebuiau să fie, deci, reciproce. Ori cît de bine ar lucra forurile de conducere, fără dumneavoastră, fără munca serioasă a actorilor, a regizorilor, a oamenilor care dau viață unui repertoriu nu se pot înregistra succese. La fel cum cred că, dacă există o muncă defectuoasă în forurile de conducere, începînd cu Comitetele oamenilor muncii, cu Adunările generale ale salariaților din instituții și pînă la Consiliul

Culturii și Educației Socialiste, ca for superior de partid și de stat, rezultatele nu pot fi satisfăcătoare. Din acest punct de vedere, a existat o conlucrare mai atentă, mai sănătoasă în această stagiune și despre efectele bune ați vorbit chiar dumneavoastră. Cred însă că lipsuri serioase există încă și la colectivele teatrale, la conducerea teatrelor, ca și la forurile de conducere, inclusiv la Comitetul pentru cultură și educație socialistă al Municipiului, ca și la Direcția teatrelor din Consiliul Culturii și Educației Socialiste.

În legătură cu creația originală. Au fost propuse cîteva texte teatrale interesante, în a doua parte a stagiunii, dar care tocmai din punct de vedere ideologic trebuiau examinate mai atent. Discuțiile purtate cu autorii s-au dovedit foarte utile. Sînt convins că în stagiunea viitoare vor fi jucate cu succes. Cred că un examen nefericit cum am dat anul trecut nu trebuie să mai dăm, adică să avîzim un text și apoi să ne cerem scuze de la teatru respectiv, oprind spectacolul. Ne facem de ris. Mai bine să ne sfătuiam asupra unei piese de teatru o dată și încă o dată, dacă e nevoie, și să știm că atunci cînd intră pe scenă o vom putea aplauda într-o realizare cît mai aleasă. Din acest punct de vedere cred că trebuie să facem cu toții un efort conjugat, să mai clarificăm cîteva din textele noi propuse pentru stagiunea 1972/1973. Cred că direcțiile teatrelor, secretariatele literare trebuie să fie și ele mai exigente, din punct de vedere artistic și ideologic, pentru că aici, în această zonă, au fost punctele slabe pentru care documentele de partid ne-au criticat pe toți. În acest sens exigența trebuie să fie generală. Să nu ne mai spălăm pe mîini, sperînd că dacă trimitem la forurile de avizare un text prost, cine știe, poate mai „scapă”. Chiar în stagiunea aceasta au fost cîteva fenomene de acest gen, pe care nu le putem trece cu vederea, oricît de mare ar fi dorința noastră de a promova dramaturgia originală.

O altă chestiune: numărul de premiere. Trebuie să spun aici că nu sînt de acord cu modul în care s-a enunțat în referat această problemă. Adevărul este că am cerut teatrelor din Capitală, ca și din alte centre culturale, un număr mai mare de titluri la începutul acestei stagiuni și am explicat atunci de ce credem că este bine așa. Pentru că era nevoie ca unele colective să-și refacă repertoriul permanent.

Stagiunea 1971—1972 ne cerea un efort deosebit. Dar, cum spuneam, tocmai unele din piesele care ar fi dat un spirit mai militant, mai viu, mai eficient pe plan educativ, nu au fost puse în scenă, și aceasta este o slăbiciune foarte serioasă a stagiunii, manifestată în primul rînd la teatrele din București. Alte piese de acest gen au văzut lumina rampei cu strălucire și cu mare succes de public, chiar dacă aveam la început unele îndoieli în acest sens. De exemplu, *Vicaru*. Deci, despre asemenea fenomene este vorba și spun sincer că în viitor nu vom mai

proceda așa, adică să ne mulțumim cu o vagă critică adusă aceluia care nu-și respectă programul ideologic și artistic. Respectarea acestui program nu înseamnă numai numărul de bilete vândute, ci și lista de repertoriu aprobat. Dacă sînt justificate unele schimbări, le putem face. Dar nu vom renunța la numărul stabilit de premiere. Se va aplica un regulament conform căruia salariile conducătorilor teatrelor, ale actorilor, se vor plăti în funcție de modul în care realizează repertoriul teatral aprobat. (Vă spun aceasta ca să nu pară că umblăm cu ascunzitură.)

O altă chestiune, aceea ridicată de tovarășul Beligan și de ceilalți, în legătură cu profilul teatrelor din București. Este timpul ca pentru stagiunea viitoare să definim mai bine profilul unor teatre, să reasezăm colectivele teatrele pe criterii mai artistice, mai obiective. Este timpul să înființăm un teatru de satiră. Eu cred că Teatrul „C. Tănase”, așa cum arată acum, este cam hibrid. Am putea avea, în locul lui, un bun teatru de revistă și un teatru satiric. De asemenea, Teatrul „Ion Creangă” trebuie să fie un teatru de copii, nu mai poate fi și de copii și de tineret, din simplul motiv că tineretul nu merge la acest teatru. Teatrul acesta așa a fost gândit de la bun început, dar și-a schimbat profilul pe parcurs fără nici un succes. Putem să avem un teatru de poezie și balet. Atît experiența de la *Nocturn* cît și celelalte recitaluri de poezie, realizate în această stagiune de mai multe teatre, ca și de Radiodifuziune, cu cei mai talentați actori, ne-au dovedit că putem avea un teatru de poezie și balet cu spectacole originale, interesante, educative. Ne-am gândit la un teatru al teatrelor din țară, ca și al teatrelor din București. Și ideea aceasta putem s-o realizăm. Cred că această problemă a profilului, a remodelării activității, se impune inclusiv pentru Teatrul Național. Sala nouă are o scenă imensă, trebuie să se redimensioneze toate spectacolele, trebuie gîndite pentru stagiunea aceasta cîteva spectacole în mod special pentru marea scenă, spectacole care vor cere o pregătire de cinci-șase luni.

Dramaturgia originală a fost zona cea mai direct implicată în reexaminările făcute în urma apariției documentelor de partid din 1971. De aceea, cred că aici, în această sferă, cu toții am dorit mai mult și s-a realizat mai puțin decît se putea în stagiunea '71/'72. Dacă întîrzierile cu premiere absolute au fost evidente, cred că putem acum semnala cu bucurie cîteva spectacole în repetiție cu texte noi, interesante și de reală valoare. Sînt, de asemenea, gata cel puțin vreo zecce piese noi, datorate unor dramaturgi cunoscuți — iar altele în curs de definitivare și pe care le vom pune la dispoziția teatrelor. Fiindcă vom aniversa cîteva mari evenimente — 25 de ani de la proclamarea Republicii, 125 de ani de la revoluția din 1848, 30 de ani de la eliberarea României — trebuie să facem cu toții un gest de patriotism

sincer, deschis, să primim cu mai mult interes piesele noi, de valoare, care sînt construite pe idei și semnificații istorice, importante, piese bune atît din punct de vedere estetic cît și educativ. Există o serie de înțelegeri și contracte încheiate cu cei mai mulți sau aproape cu toți dramaturgii noștri. Nu am exclus pe nimeni din această solicitare deschisă. I-am invitat pe toți dramaturgii și dorim să avem cît mai multe piese în spiritul și concepția clar exprimată de documentele partidului.

Cred că în legătură cu noul repertoriu, ar trebui acest capitol al piesei noi, revoluționare, să fie văzut cu mai multă atenție, pentru că propunerile examinate azi sînt anemice și oricine ar dori să vadă cum va arăta „Decada dramaturgiei originale”, dedicată aniversării Republicii, o să-și dea seama că unele proiecte ale teatrelor din Capitală nu corespund exigențelor și așteptărilor.

În legătură cu prezența piesei din țările socialiste, ea este mai bună în stagiunea pe care o încheiem, dar poate fi și mai bună în propunerile pe care le avem în față.

Dramaturgia progresistă, militantă, din literatura universală, este insuficient studiată de teatre. Cu o mare întîrziere, de care sîntem în bună măsură vinovați, vă putem spune că avem circa 70 de recomandări de piese noi, atît din dramaturgia țărilor socialiste cît și din dramaturgia contemporană universală — și în zilele următoare directorii o să le poată examina și include în noua stagiune.

Socotesc că față de stagiunea prezentă, al cărei repertoriu a fost discutat și aprobat de-abia la sfîrșitul lui octombrie, dacă anul acesta vom avea aprobate repertoriile teatrale pentru stagiunea 1972/1973 la începutul lui iulie, vom avea un mare avantaj, ca să putem gîndi mai din timp distribuțiile și să eşalonăm premierele într-o ritmicitate normală. În general, e nevoie să instaurăm în toate teatrele un spirit de muncă mult mai intens decît în prezent.

Acestea erau cîteva din gîndurile pe care am vrut să le împărtășesc aici. Vă asigur că spiritul deschis, tovarășesc, colegial, care a domnit în această discuție, va fi perpetuat în colaborarea noastră. Încă o dată este necesar să ne gîndim fiecare că împlinindu-se un an de la documentele pe care partidul le-a adoptat în legătură cu problemele ideologice, educative, avem cu toții în continuare o mare răspundere pentru transpunerea lor în viață. Este vorba de un mod permanent de a gîndi mai profund problemele culturii, în strictă concordanță cu interesele majore, politice și morale, ale societății românești socialiste.